

THESES PHILOSOPHICÆ,

Quas A. P. D. O. M. Adoloscences nonnulli,
Curriculum Philosophicum emensi, &
Laureæ Magisterialis Candidati, in in-
clyto Athenæo REGIO ABREDONENSI,
ad diem 13 Iulii, horis & loco so-
litis publicè propugnabunt,

Præfide GEORGIO MIDDLETONO,
V. D. M. & P. P.

Prajudicium tollit omne iudicium. —

*Nihil infelicius iis ingenis, qua mordicus sentiunt
majores nostros nihil ignorasse. Scalig.*

*Nos & resellere sine persinacta, & reselli sine iracun-
dia parati sumus. Cic. Tusc. quæst.*

ABREDONICÆ

Excudebat IOANNES FORBESIUS Iunior,
UNIVERSITATIS Typographus.
A. Æ. C. M. DC. LXXV.

ROYAUME DE FRANCE

Paris

Nobilissimo ac Potentissimo Domino;

D. PATRICIO

Comiti de KINGORN, Domino
de LYON & GLAMES, &c.

Antiquissimæ & nobilissimæ LEONUM familiæ
Principi dignissimo,

Secretioris Concilii Regii Senatori prudentissimo,
& fidelissimo,

Non minus propriâ virtute, & omnigenis Naturæ
dotibus, quam avitâ Proavorum gloriâ
illustrissimo,

Musarum fautori propensissimo, Patrono ac Mæ-
cenati nostro munificentissimo, colen-
dissimo, æternum suspiciendo,

Decemina hæc Philosophica, in æternum deditissimi
affectus respectus & subjectissimæ
observantiæ tesseram.

D. D. C Q.

GEORGIUS MIDDLETON

Preses.

Candi-

Candidati.

Alexander Clark,
 Alexander Cuthbert,
 Alexander Elphinston,
 Alexander Grant,
 Alexander Robertson,
 Alexander Surtherland,
 Augustus Mackbaine,
 Georgius Strachan,
 Gulielmus Cummine,
 Gulielmus Marnoch,
 Gulielmus Monroe,
 Gulielmus Seaton,
 Iacobus Forbes,
 Iacobus Lammie,

Iacobus Ogilvie,
 Ioannes Baird,
 Ioannes Davidson,
 Ioannes Forbes,
 Ioannes Innes,
 Ioannes Monroe,
 Ioannes Straiton,
 Ioannes Surtherland,
 Ionathan Forbes,
 Petrus Brooke *Anglus*,
 Robertus Grant,
 Robertus Tulloch,
 Thomas Grant,
 Walterus Rose,

T H E-

THESES PHILOSOPHICAE.

Nimiverſa Philoſophaturientis cerebri ſpuria propagine, nihil eſt, quod tantopere rationi adverſari pietati & religioni nocet; e, tum glorioſo Numini, tum univerſo generi humano derogare, aut a ſeiſo variare & diſſentire videatur, quam monſtroſum illud Scepſicorū delirium, quo omnem ſcientiam è medio penitus tollere, & homines in Cimmeriis inviſtæ ignorantiz tenebris palpitantes relinquare conantur: dum interim nunquam imperioſiſſimi ſcientiz dictator majori fiducia abſolutam principiorum certitudinem ſibi arrogaverit quam illi, miro cum taſtu illud aliis obtrudentes, quod tamen ex iſſis eorum principiis iſſi ſcire aut cognoscere nequeant. Tam inſulſum dogma, non modò riſu excipiendum, ſed etiam tanquam conſtrationem nobis ratione ſpoliantis & in brutorum ſeriem redigendis deſignatam, univerſo generi humano merito deſtandū judicamus. Quocirca quancunque forte ſic doctricarum, quorundam prætendentium arrogantia, qui ſe omnia ſcire jactitantes omnia penè ignorant; mentem tamen humanam ubi pedem figat habere & (ſi modò rectè & cautè procedat) certam & inſallibilem quorundam notitiam acquirere poſſe, audacter aſſerimus.

I. I.

Quanam autem ad pretioſam hanc gemmam inveniendam expediſſima ſit via, non æquè apud Philoſophorum conſpectos conventum eſt. Novimus non deſſe, quos inſenſiſſimos habebimus hoſtes, niſi formidabilem & ſine fine prolixam ſuperbientis Stagyriz dialecticam, inſinitis ſyllogiſmorum regulis & præceptis onuſtam, inuſitatis & ſuperfluis de Ente Ratiōis, Univerſali &c. quæſitiunculis reſertam, & neſcio quot inauditis & exoticiſmum ſonantibus verborum barbariſmis undequaque ſcatentem, tanquam unicam & inſallibilem actuum intellectualium directricem amplectamur. Sed pace horum, & cum omni reverentiâ iis debita, perplexam hanc Logicæ Ariſtoteliæ tabricam, ſcientiz acquirendæ omnino ineptam, utpote hominum appetitionibus & clariorum perceptionibus confundendis potius quam dirigendis idoneam, & conſequenter è ſcholis Philoſophicis merito eliminandam pronunciamus.

Viam multò expeditiorem, licet admodum præposteram, proposuit *Epimenus*, omnem cognitionem primò ex sensibus hauiendam existimans, ex eo quod hi soli sint infallibiles & extra omne deceptionis periculum positi, Ratio verò in consequentiis inferendis & connectendis sæpius & falli & fallere possit. Sed nec hac viâ res succedet: datâ enim sensuum infallibilitate, nihil mihi prodesse potest ad scientiam comparandam, nisi de eâ certò mihi persuasum sit, quod tamen ex ipsis sensibus haberi nullo modo potest. Adde quod ex hac methodo nunquam innotescere possit substantiæ cujusvis spiritualis existentia; unde non mirum quod *Epimenus* crassis sensationibus tantoperè immerso, substantiæ immaterialis idea omninò chimerica & repugnans semper habita sit

Unicam igitur certitudinis acquirendæ methodum nobis tradidit unus *Cartesius*, incomprehensæ eruditionis & ingenii vir, nempe depositis sensuum ac infantie præjudiciis, semel in viâ de iis omnibus dubitare, in quibus vel minimam incertitudinis suspensionem repetiemus, eaque ad novum & accuratum examen revocare, neque quidquam pro certo admittere, nisi quod clarè & distinctè percipimus; ex qua dubitatione tandem tanta oriens certitudo, ut nunquam ulterius in universâ viâ tantæ dubitationi locus relinquatur. Hanc tamen dubitationem, ad solam veritatis contemplationem restringere, & non ad usum vitæ extendere, prudentiæ esse viderur, ne antequam nos dubiis nostris exolvere possemus, rerum agendarum occasio prætereat; nam

Fronte capillata, post est occasio calva.

In dubitatione hac, primum quod se nobis offert cognoscendum, est mentis nostræ existentia, quæ omnibus materialibus, adeoque etiam corpore nostro notior est & evidentior: licet enim supponeremus nullum esse Deum, nullum Cælum, nulla corpora, nosque etiam ipsos non habere manus, nec pedes, nec denique ullum corpus, non tamen ideo supponere possumus nos qui talia cogitamus nihil esse; repugnat enim ut putemus id quod cogitat, eo ipso tempore quo cogitat, non existere: ac proinde hæc cognitio, *Ego cogito, Ergo sum*, est omnium prima & certissima, quæ cuilibet ordine Philosophanti occurrat

Cognitâ in hunc modum mentis nostræ existentia, adhuc de omnibus aliis quibuscunque, etiam Mathematicis demonstrationibus dubitandum est, neque quidquam

quidquam certi habere possumus, priusquam originis nostræ autorem agnoverimus; nescimus enim an talis fortè naturæ creati simus, ut etiam in iis fallamur quæ nobis evidentissima apparent. Considerantes igitur, inter diversas ideas, quas apud nos habemus, unam esse entis summè intelligentis, summè potentis, & summè perfecti, quæ omnium longè præcipua est, agnoscimus in ipsâ existentiam, non possibilem & contingentem tantum, quemadmodum in ideis aliarum rerum quas distinctè percipimus, sed omninò necessariam & æternam: Atque ut ex eò *V. G.* quod percipimus in idea trianguli necessariò contineri, tres angulos æquales esse duobus rectis, planè nobis persuademus triangulum tres angulos habere æquales duobus rectis; ita ex eo solo, quod percipimus existentiam necessariam, & æternam in entis summè perfecti ideâ contineri, planè concludere debemus, ens summè perfectum existere.

V I I.

Quamprimum Summi Numinis existentiam compertam habuerimus, haud arduum erit ad aliarum rerum notitiam de venire: si enim Deus sit ens summè perfectum (quod appertè in ejus ideâ reperiri diximus) necesse est ut sit summè verax & dator omnis luminis, ad eò ut planè supugnet ut nos fallat, sive ut propriè ac positivè sit causa errorum, quibus nos obnoxios esse experimur: nam quamvis fortè posse fallere, nonnullum ingenii argumentum apud nos homines esse videatur, nunquam tamen fallendi voluntas, nisi ex malitiâ vel metu & imbecillitate procedit, nec proinde in Deum cadere potest. Unde clarè sequitur, lumen naturæ, sive cognoscendi facultatem à Deo nobis datam, nullum unquam objectum posse attingere, quod non sit verum, quatenus ab ipsâ attingitur *h. e.* quatenus clarè ac distinctè percipitur: merito enim deceptor esset dicendus, si perversam illam ac falsum pro vero sumentem nobis dedisset. Atque ita tollitur summa illa dubitatio, quæ ex eo petebatur, quod nesciremus an forte talis essemus naturæ, ut falleremur etiam in iis, quæ nobis evidentissima esse videntur: quin & omnes alix dubitandi causæ prius recensitæ facilè ex hoc principio tollentur; ita ut jam non amplius aut sensibus aut rationi diffidendum sit, sed omnibus clarè & distinctè cognitæ & perceptæ fides adhibenda sit, nec ulterius pluribus ejusmodi dubitationibus illius locus relinquatur, nec quidquam aliud in veritati investigatione requiratur nisi ut ad ea quæ clarè ac distinctè percipimus attendamus.

Inventis & pro certo habitis rerum existentis, Philosophi est in eorum essentias seu naturas inquirere; quod ut clariori methodo fiat, supponimus omnia entia substantiarum nomine indigitata, esse vel materialia seu corporea, vel immaterialia seu incorporea & spiritualia: priora sunt Physicæ, posteriora Metaphysicæ considerationis. Possunt rursus entia materialia seu corporea considerari vel in genere, vel in specie, unde oritur vulgaris Physicæ divisio in generalem & specialem.

IX.

In Generaliori rerum corporearum contemplatione, præcipue consideranda veniunt earum principia, de quibus tantum in scholis Philosophicis litigium. Nos breviter duo statuimus, & ne nimium de nominibus litigare videamur, illum *Aristoteli* exhibebimus honorem, ut ei Materix & Formæ nominibus illa indigitare per nos licebit; modo etiam per eum, Privationem (cujus in corporibus explicandis nullum videmus usum) non solum ex principiorum albo expungere, sed etiam in Physiologorum scriptis omnem citocum denegare nobis liceat.

X.

Per Materiam tamen hic non intelligimus primam illam Aristotelicam, indeterminatam, seu sub nullâ determinatâ entis specie contentam, & consequenter mere chimericam, quam nemo unquam vidit, nemo concipere potest; sed substantiam completam corpoream, seu potius corpus, cujus naturam seu conceptum formalem, non in pondere, vel duritie, vel coloribus, vel in quâvis alâ qualitate lenius nostros afficiente, sed in solâ extensione cum clarissimo *Cartesio* ponendam censemus.

XI.

Necque per Formam intelligimus ullam substantiam materialem, sacram & chorum Peripateticorum amasiam, conceptu tamen & explicatu non minus adeo, quam illius sororem natu maximam, Materiam primam: sed meram Materix modificationem, in partium componentium magnitudine, figurâ, dispositione, & motu vel quiete consistentem, ex quorum omnium diversitate, omnem corporum diversitatem oriri, sicut & omnia quæcumque naturæ phenomena, sine ullo vel ad qualitates occultas, vel ullum naturæ ipsarum Platonicum, æquæ intellectu difficilem recurso, sufficienter solvi & explicari posse, pro indubitato habemus.

Theses Philosophicae,

9

X I I.

Inter hæc enumerata formam constituentia, præcipuum & primarium locum meritis obtrinet *Motus*, quem (rejectionis omnibus aliis illius speciebus) solum localem agnoscimus; cujus causa præcipua & principalis est solus Deus, qui materię primò motum communicavit, eandemque ejus quantitatem perpetuò in universo conservat, eamque ab uno corpore in aliud per immutabiles hæc tres leges propagat; nempe, *primò*, Unamquamque rem, quatenus est simplex & indivisa, manere quantum in se est in eodem statu, nec unquam mutari nisi à causis externis; unde concludere licet, id quod semel movetur, quantum in se est, semper moveri, nisi impediatur ab aliquâ causâ externâ: *secundò*, Unamquamque materię partem seorsum spectatam, non tendere unquam ut secundum ulla lines obliquas pergat moveri, sed tantummodo secundum rectas, etsi multæ sæpè cogantur deflectere propter occursum aliarum: *tertiò*, Ubi corpus quod movetur alteri occurrit, si minorem habeat vim ad pergendum secundum lineam rectam, quam hoc alterum ad ei resistendum, tunc deflecti in aliam partem, & motum suum retinendo, solam motus determinationem amittere; si verò habeat majorem, tunc alterum corpus secum movere, quantum ei dat de suo motu, tantum ipsum perdere.

X I I I.

Non aliunde quam ex hisce quinque enumeratis petenda est omnium corporum *Qualitatum* origo, quas ineptè admodum volunt Peripatetici esse entitates quasdam seu accidentia quædam Physica, à subjecto realiter distincta, ad illud nullo modo tanquam partes pertinentia, ita tamen illi inherentia, & ab eo sustentata, ut citra illud consistere nequeant; cum tamen reverà nihil aliud sint quam diversæ Materię modificationes & affectiones, ac proinde non ineptè à *Thom. Aquin.* definitæ, *modi seu determinationes substantiarum*: unde est quod omnia accidentia Physica, tanquam chimerica & conceptu impossibilia, ex speculationibus Physiologicis, à recentioribus meritis exulent.

X I V.

Qualitates hæc optime discernuntur ex actione unius corporis in aliud, & pro diversitate corporis in quod agitur diversimodè distinguuntur; si enim illud sit inanimatum, tunc solum in eo producit motus, nulla autem sentatio; si verò animatum sit, tunc excitatur non solum motus, sed

C

etiam

etiam illius motus sensatio seu perceptio, & tunc *Qualitates sensibiles* appellantur, quia sensuum organa afficiunt, nervosque in cerebrum protendentes feriendo, in animâ innumè cerebro conjunctâ perceptiones produciunt; ita ut calor: *V. G.* (idem de reliquis qualitatibus dicendum) sit actû & formaliter in homine, non autem in igne nisi virtualiter, quatenus habet virtutem hanc perceptionem in homine produceri: unde oriuntur apud recentiores tot paradoxæ, nihil nisi insaniam apud vulgus redolentia, nempe ignem non esse calidum, nivem non esse albam, mel non esse dulce, nec absynchium amarum &c.

X V.

Inter qualitates hæc sensibiles primas merito sibi vendicant *Lumen* & *Colores*, propria Visus omnium sentium nobilissimæ objecta; quorum prius nihil aliud est nisi actio corporis lucidi, quâ glebulos cælestes undequaque secundum lineas rectas premendo, infinitos rades heterogeneos componit, quorum alii plus, alii minus apti sunt refringi, quique dum promiscui in aperto lumine confunduntur, nullatenus discerni possunt, sed candorem potius referre videntur; in refractione tamen singuli secreti; sub nativo colore apparent: unde evidenter patet Colorem diversitatem, à radiorum homogeneorum congregatione, & heterogeneorum disgregatione, per corpora ipsos ad oculi retinam transmittentia vel remittentia provenire; unumquodque enim corpus, pro diversâ sui texture quâ unius speciei radios, omnibus ferè aliis suffocatis & tractis, refringere vel reflectere aptum redditur, hunc potius quam illum colorem representat. Unde tamen diversa hæc radiorum refringibilitas, variis demonstrationibus & experimentis ab eximio Mathematico Cantabrigiensi *Isaaco Newtono* citra omne dubium comprobata proveniat, an scilicet à diversâ globulorum quantitate, an verò à diverso eorum motu & rotatione, an verò ab aliquâ aliâ causâ nondum detectâ; id Philosophicâ disquisitione & scrutinio sanè dignissimum, ingenioribus hujus ævi virtuosis, vel determinandum, vel ulterius indagandum relinquimus.

X V I.

Sonus, est motus æris tremulus, undulationi omninò similis, nervum auditorium satis validè movere aptus, qui à concussis corporibus procreatur, in orbem diffunditur, & reciprocis vibrationibus per ærâ propagatur; quique, eodem ferè modò quò lumen, objectu corporis solidi reflectitur

& Eebum procreat; cum enim orbes illi ænis undulantibus ex duro corpore inconfuſi reſiliunt, tunc tonus idem, licet aliâ ex parte, auditur; ac ſi corpus illud aliquantulum à nobis diſtet, una aut plures ſyllabæ iteratæ percipiuntur: poſſunt iridem ſoni diſperſi, ut Solis radii, colligi; unde eſt quod cornu auribus admotum, vel tubus ex amplo in anguſtum deſcens, non modo obtuſiorem auditum juvat, ſed etiam murmure quoddam aures petcellit.

XVII.

Super corporis in hoc ſitus eſt, quod ejus particulæ ab invicem ita diſjungi ac comminui queant, ut in ore ſimui cum ſalivâ commiſcæ, pro variâ quâ magnitudine & figurâ, organum gullûs variè aſſiciant. *Odor* verò eſt halitus quidam ex corpore odorifero in nares exhalans, qui pro varietate ſuarum particularum, nervum odoratorium certo modo, eoque ſatis valido, movere poteſt. Unde facilè intelligere poſſumus, cur corpora valdè dura ſint inſipida & inodorifera, & cur corpora ſpecie diverſa diverſimodè ſapiant & oleant.

XVIII.

Pelluciditas in tali partium valdè tenuium diſpoſitione conſiſtit, ut earum meatus in rectis lineis undequaque aptentur, ne radiorum motum inhibeant, aut à motu recto ſenſibiliter detorqueant: *Opacitas* autem in partium inſlexu, & tali pororum interruptione, ut qui à fronte patent ſequentibus non reſpondeant, ſed verſus partem diverſam poſſecti, actionem luminis non tranſmittant. *Raritas* in amplitudine pororum materiâ ſubriliiori repletorum: *Denſitas* è contrariò in eorundem anguſtia conſiſtit. *Fluiditas* in vario & inæquali partium motu: *Firmitas* è contra in eorundem quiete. Vahdus & reciprocus particularum motus *Calorem* creat: quæ verò vel motus remiſſior *Frigus* producit

XIX.

Omnium corporum qualitarum ſecundum leges Mechanicæ explicatæ difficillimæ ſunt *Gravitas* & *Levitas*, quantum ratio & natura ut innoteſcat, ſupponendum eſt cum clariffimo *Carteſio*, Terram circa ſuum centrum valdè licet placidè circumvolvi; unde ſi ſpæria circa Terram eſſent vacua, tunc illæ partes quæ non eſſent ſibi mutuò valdè firmiter alligatæ, hinc inde verſus Cælum deſilirent, eodem modo quo dum Turbo gyra, ſi atena ſupra ipſam conjiciatur, ab illo recedit & in omnes partes diſpergitur, non gra-

ves sed leves forent, quoniam autem materia subtilis Terram circumambiens pari ratione à centro recedit, idque majori impetu, ideo illa tantum levis dicitur: hæc autem materiz subtilis vis effectum suum sortiri nequit, nisi dum illa ascendit, aliquas partes terrestres infra se detrudat & propellat: quæ propulsio & detrusio *Gravitatem* efficit, dum *Levitas* ex illa lege naturæ provenit, quæ omnia corpora circumrotata, quantum in se est, à centro sui motus recedere conantur.

X X.

Consideratis in genere Corporum naturâ & affectionibus, haud abs re erit in specificas eorum naturas paululum etiam inquirere: quæ si omnia conjunctim & in complexo tanquam unum aliquod corpus constituentia considerentur, ex iis resultat stupenda & ad miraculum speciosa hujus Mundi fabrica, vulgò dicta *Universa*, cujus originem ineptè admodum *Aristoteles* impro ductam & ab omni æternitate in eodem quo jam conspicitur statu existentem; adhuc tamen ineptius ex mero fortuito atomorum per inane volitantium concursu resultantem existimabat *Epicurus*: cum, etiam præscindendo à fide, tum materiz illius existentia, tum mirabilis partium ordo & consonantia, ens aliquod intellectuale infinitæ sapientiz & potentiz, tanquam unicam ejus causam productivam, aptè & irrefragabiliter demonstrant.

X X I.

Quamvis una & eadem sit universa hujus Mundi materia, urpotè quæ in extensione consistit, ac proinde sine ullo fundamento volunt Peripatetici materiam cœlestem à sublunari specie differre; eam tamen majoris claritatis gratiâ, in ordine ad explicanda naturæ phænomena, in tria distincta genera, solâ tamen figurâ & motu ab invicem differentia, cum clarissimo *Cartesio* dividemus. Horum primum sit materia fluida & admodum subtilis, ex particulis indefinitæ seu tenuissimæ admodum parvitatibus incertæ, quæ figuræ constata, omnimodè ac facillimè divisibilibus & figurabilibus, ac ocissimè semper agitata, ita ut intervallis corporum quibusvis, simulque cujusvisque figuræ & parvitatibus semet accommodare possit. Secundum sit materia pariter fluida, celeriterque agitata, in particulas quippe valdè subtiles, quamvis respectu priorum majusculas, & figurâ sphericas, actu divisa; quæque cum priori omnia sua intersticia replente & celerrimè interfluente, æthera componit. Tertium complectitur particulas magis crassas

erassas, figurâ prorsus irregulares, ac proinde ad motum omnino pene ineptas, facile tamen in plures minores molis & diversæ figuræ divisibiles. Hæc tria materiarum genera constituit prædictus author tria hujus Mundi *Elementa*, ex quibus solis (rejectis quatuor elementis Peripateticis) omnia mundi hujus aspectabilis corpora componuntur; nempe Sol & Stellæ fixæ ex primo; Cœli ex secundo; & Terra cum cæteris Planetis & Cometis ex tercio. Cum enim Sol & Fixæ lumen ex se emittant, Cœli transmittant, Terra, Planetæ, & Cometæ remittant, trimembris hæc corporum differentia non malè ad tria elementa refertur.

X X I I.

In Mundi hujus creatione, plusquam probabile est, ei tantam à Deo concessam esse amplitudinem, ut nullos extensionis suæ limites agnoscat; eumque in varios Vortices supra proprios axes perpetuò gyranter pro numero Fixarum distributum; eosque ita inter se dispositos, ut Poli unus tangerent vicinos non in Polis sed in eclipticis; unde fit ut moribus ita inter se consentiant & conspirent, ut alter alterius motum nullo modo impediat, sed potius eum adjuvet; & etiam materiarum primi elementi liber concedatur fluxus ex uno Vortice in alios, quo per proprii Vorticis eclipticam egrediens, vicinosque per polos ingrediens, universum mundum pervadat, omnia etiam abstrusissima naturæ phænomena, concurrente Causâ primâ, perpetuo suo motu & agitatione producat.

X X I I I.

Quicquid sit in reliquis Vorticibus, quod præ ineffabili eorum distantia certò scire nequimus, certum tamen & pro indubitato habemus, Vorticis hujus, in quo degimus, centrum esse Solem, unicum luminis & caloris nostri fontem, qui perpetuâ suâ supra proprium axem gyratione, universum Vorticem, & omnia corpora inibi contenta, eodem motu secum pariter rapit & circumvolvitur; ita ut statutis periodis, pro eorum distantia vel propinquitate ad centrum, citius vel tardius, sex Planetæ primarii, nempe Mercurius, Venus, Terra, Mars, Jupiter, & Saturnus, eodem modo quo festuæ aquæ incumbentes, circulos ellipticos perpetuò describant,

X X I V.

Planetæ hi primarii, præter descriptam hanc circa Solem gyrationem, habent etiam proprios suos motus, quibus supra proprios axes, eodem modo quo Sol, circulariter deferuntur; eorumque tres, nempe Saturnus,

D

Jupiter,

Jupiter, & Terra, propriis satellitibus seu Planetis secundariis, minoribus vorticibus perpetuò circa ipsos gyrationibus, stipantur; Saturnus nempe tribus, Jupiter quatuor, & Terra unicâ Lunâ (spatio mensis) circa ipsam circulum pariter ellipticum describente. Omneque hos Planetas, tam primarios quam secundarios, propriis a molestaris, aliisque omnibus habitandi commoditatibus, immò & incolis eos actu inhabitantibus, præditos esse, non solum ex urâ & eâdem omnium naturâ, sed ex multis aliis capitibus, in arenâ pro opponentis arbitrio exhibendis, audacter concludere non dubitamus.

X X V.

Inter omnes hosce Planetas, respectu nostri, primarium locû obtinet *Terra*, quæ licet respectu universi evanescat & ne vel puncti rationem habeat, respectu tamen nostri permagna est; quamque non ineptè supponit *Cartesius* in tres regiones valdè diversas divisam: quarum prima & intima continere tantum videtur materiam primi elementi, se ibi non aliâ ratione quam in Sole commoventis, nec alterius naturæ, nisi quod torè minus pura sit; quia quod assidue ex Sole in maculis abir, non ita potest ex eâ expurgari: & ex perpetuâ hujus materiæ gyratione, diurnum Terræ motum supra proprium axem, proficisci admodum probabile est. Media regio tota occupatur à corpore valdè opaco & denso, in quo nulli videntur meatus relictî, nisi tam exigui, ut solis particulis striatis & reliquæ materiæ primi elementi, transitum præbere possint. Tertia autem, ex quâ omnia corpora circa nos reperta oriuntur, constat ex multis particulis tertii elementi, multum materiæ cœlestis circa se habentibus, & magnitudine, soliditate, & figurâ plurimum ab invicem differentibus, ac terè omnibus figuris admodum irregulares habentibus: ex quibus particulis, omnia terrena corpora, per naturales & communes motus leges oriri, optimè ostendit prædictus author.

X X V I.

In Terræ tam superficie quam cavitatibus reperitur *Aqua*, corpus compositum ex particulis longis, lævibus, & lubricis, adinstita angillarum parvularum, quæ licet implicentur, nunquam tamen in ira nexa coherant, ut non facîle rursus ab invicem separentur. Dux autem harum particularum referuntur species, flexiles nempe & inflexiles, quibus ab invicem separatis, hæ salem, illæ aquam dulcem, sicut ambæ simul salinam, componunt. Non

Non mirum igitur quod aqua salsa sapore suo pungat, quia cum non possint hæ particule inflecti, rigide manent, & consequenter veluti rotæ seu spicula linguæ meatus intrant, & ingrediendo pungunt: cum aquæ dulcis particule, molliter supra linguam incumbentes, non cuiuspidibus, sed tantum lateribus eam tangant.

XXVII.

Aqua dulcis plerumque in *Fontibus & Fluviiis* reperitur, quorum originem omnium optime explicat excellentissimus *Cartesius*, qui vult esse infra montes & campos cavitates, aquis à mari defluentibus repletas, è quibus necesse est vapores vi caloris ad montium cacumina & Terræ superficiem perpetuò vehi & ascendere, qui ubi eò pervenerint, non possunt non frigore concrefcere, & muta à vaporis formâ in aquas liquefcere & converti; quæ aquæ, quoniam meatus, è quibus egressæ sunt, admodum exigui sunt, per eandem viam redire nequeunt, & idè per amplioræ spartantur; & sic succedente ex iisdem cavernis eadem vaporum quantitate, fontes perpetuò flunt, quorum multi rivi ubi semel convenerint, fluvios componunt, & ad inania feruntur. Undè mirum videri non debet, quod mare tot aquarum concursibus non augeatur, cum tantundem ad montium radices remittat, quantum ipsum ex fluviiis absorpsit; atque uti Medici asserunt sanguinem in animalis arteriis & venis circulariter moveri, ita aquæ per subterraneos meatus decurrentes modo descripto ad Oceanum revertuntur.

XXVIII.

Non minus facile est ex eadem hæc hypothese aquæ fluvialis *Dulcedinem* explicare; quod ex eò scilicet, quod solæ tenues & flexiles aquæ partes in montium vertices ferri possint, cum particule salis nimis rigide & duræ sint, ut in vapores mutari possint, ac propterea in montium radicibus relinquantur; ut puer in illis montibus, è quibus magna salis copia effluit; quod cer è ex eò tantum contingere potest, quod aqua à tris eò perducit, & parvis flexilibus rursus cunctibus, solum sal in montium cavernis remaneat.

XXIX.

Inter omnia Aquæ phænomena, imò in universâ Philosophia Naturali, nihil est in quo majori operâ & minori cum rictu explicandum videtur Philosophis, quam in *Fluxu & Refluxu Maris*; quâ in re omnibus longè palmam præcipuisse videtur ingeniosissimis & non quædam solum miranda. *Cartesius*, quinvis eò solidissime demonstrat, tamen per præ-

sentiam Lunæ, inter quam & Terram, ob spatium vicino angustius, æther intercurrentes celerius fluit, qui idèd aëre intermedio aquas Lunæ directè infra positas magis premendo, quam si ita non subjectæ essent, ad littora propellit; ita ut pars maris directè infra Lunam semper sit depressior, partes autem hinc inde ortum versus & occasum 90 gradibus remotæ, semper sint maximè protuberantes. Deinde propter Terræ rotationem diurnam, & partem motûs menstrui Lunæ diurnam, Terræ pars quæ nunc est in loco directè Lunæ opposito, ubi mare est quam minime altum, post sex horas & 12 min. distabit à loco Lunæ opposito 90 gradus, atque sic erit in loco ubi Mare est altissimum; adeo ut mare 12 hor: & 24 min: fluendo ac refluxu in uno eodemque loco insumar. Cùmque locus Terræ in suo Vortice ab æqualitate virium ætheris ipsum circumfluentis determinetur propter præsentiam Lunæ in eodem existentis, Terra necessariò semper à Lunâ & consequenter à centro Vorticis nonnihil distare debet, ita ut spatium Lunæ oppositum æquè angustum reddatur, ac illud in quo versatur Luna; unde fit ut in utroque Terræ hæmisphærio simul & semel debeant esse Maris reciprocationes. Cùm denique circulus à Lunâ circa Terram spatio mensis descriptus sit ellipticus, & consequenter Luna in novilunio & plenilunio Terræ propinquior sit quam in quadris, æstus tunc majores quam in temporibus intermediis esse debent.

X X X.

Globum hunc Terraqueum undequaque circumambit *Aer*, qui nihil aliud est quam congeries particularum tertii elementi, tam tenuium & à se mutuo disjunctarum, ut quibuscumque motibus globulorum secundi elementi faciliè obsequantur: unde clarè sequitur Aërem esse corpus valde rarum, fluidum, & pellucidum, ex particulis cujuslibet figuræ compositum, quarum fere omnes sunt flexiles, adinstar mollium plumularum vel tenuium funiculorum; & cum omnes ab invicem disjunctæ sint, unaquæque (præter motum totius directum) independentè à vicinis movetur, occupatque totam illam spheram exigua, æquam ad motum circula-rem circa proprium centrum requirit, & ex eâ vicinas omnes expellit.

X X X I.

Inter varias Aëris qualitates, eminent illius *Gravitas* & *Elasticitas*, quorum utrumque non solum innumeris experimentis confirmatur, sed & ex datâ particularum ejus descriptione evidenter sequitur: ex eò enim quod

moribus

motibus globulorum cœlestium facile cedant, debent esse graves: & ex eo quod in Aëris compressione, unaquæque particula sphaericum illud spatium, quod ad motum suum requirit, sibi soli non habeat, sed aliæ vicinæ ipsum ingrediantur, eumque interim eadem earum agitatio à moribus globulorum cœlestium assidue circa ipsas fluentium conservetur, necesse est ut ex extremitatibus suis se mutuo verberent & loco expellant, sicque omnes simul imperum faciant ad majus spatium occupandum.

X X X I I.

Omnia inter quæ versamur corpora subtilitate longè excedit *Ignis*, qui quoad substantiam ab Aëre in hoc tantummodò discriminari videtur, quod particulae terrestres Aëris motum globulorum secundi elementi sequantur; *Ignis* autem particulae à materia primi elementi sensim rapiantur, & consequenter celerius quam istæ agitentur: quippe in *Ignis* generatione, globuli cœlestes ex spatiis quæ sunt inter particulas terrestres expelluntur, & eorum loco materia primi elementi succedens, illas celerrimo suo motu secum defert, & quaquaversum propellit; globulis enim hisce expulsis, particulae terrestres in solâ materiâ primi elementi tanquam in flumine innatant, & ita mirum esse non debet quod illius imperu rapiantur.

X X X I I I.

Inopre admodum contendunt Peripatetici proprium & naturalem *Ignis* locum esse Lunæ concavum, in quo existere Ignem elementarem existimant, ad quem flamma, tanquam locum naturalem petens, semper ascendere conatur; cum nec ullus talis ibi detur *Ignis*, nec *Ignis* ullum locum proprium & naturalem habeat, sed in quolibet loco, si adsint omnia requisita, possit & generari & conservari; & consequenter si ullus ei locus naturalis esset, viderentur Terræ cavitates esse locus ejus tam generationi quam conservationi maximè idoneus & accommodatus: nam ibi spiritus acres crassarum exhalationum meatus ita possunt pervadere, ut in iis flammam facile accendant; & saxorum aut silicium fragmenta, sectero aquarum lapsu, aliisve causis exesa, ex cavitatum fornicibus in substratum locum decidendo, tum aërem interceptum magnâ vi possunt explodere, tum etiam silicium collisione Ignem excitare: atque ubi semel unum corpus flammam concepit, facile ipsam aliis etiam corporibus vicinis ei recipiendæ idoneis communicare potest. Quod ulterius confirmari videtur ex ingentibus ignium receptaculis, quæ in Terræ gremio contineri probant frequentes

Ætnæ, Vesuvii, & aliorum id genus Montium eruptiones.

X X X I V.

Omnium corporum terrestrium longè nobilissimum est *Vivum*, cujus essentia in eo consistit, quod ejus partes ita sint temperatæ & conformatæ, ut corporea ejus substantia quæ continuò dissipatur, per succum alimentarium, secundum temperiem & partium conformationem præparatum, & in interiora impulsus conservetur. Hæc partium distinctio est *Anima Vegetativa*, succique istius apta ad corpus conservandum distributio est *Vita*, cujus privatio dicitur *Mors*. Si autem corpus vivum præ nobiliori partium temperie & conformatione insuper facultate sentiendi seu *Animæ Sensitivæ* præditum sit, est *Animal*, cujus præstantissima quam novimus species, est *Corpus Humanum*, quod menti finitur aut Animæ rationali unitum, *Hominem* constituit. Omnia autem hæc, tam Plantarum vegetationem, quam quæcunque in Animalium corporibus rula interveniente cogitatione perficiuntur, ad Mechanicam partium structuram methodò referenda concludimus.

X X X V.

Ex hac Vorticis nostri descriptione, quis sit reliquorum ordo & structura, conjicere haud difficile erit: cum enim una & eadem sit omnium natura, cur non etiam structura? Est igitur unaquæque Fixa in centro sui Vorticis Sol, circa quem indefinenter gyant Planetarum primariæ quam secundariæ, omnes tam incolis quam habitandi commoditatibus sufficientes præditi. Non mirum igitur quod nonnulli Mandorum infinitatem statuerint, & alii unicam duntaxat agnoscant, cum reverà unus hic Mundus infinitos in suo gremio complectatur, inter quos, quantumvis sibi invicem peregrini videantur, optimum tamen & indefectibile stabilitum est commercium: sicut enim una & eadem anima omnia corporis nostri membra informat, & unus & idem sanguis per universas ejusdem venas perpetuâ circulatione fluit, unde omnes corporis partes vitam & calorem trahunt; ita & una eademque primi elementi materia omnes hos Vortices pervadit, & ex uno in alios indefinenter fluxu transiens & revertens, debitam illorum formam perpetuò sustinet & conservat.

X X X V. I.

A rebus corporeis ad incorporeas seu *Spiritus* (proprium Metaphysicæ objectum) progredimur, quorum existentiam è rerum natura omnino tollere frustra

frustra conatur vir crassissimi ingenii *Thom. Hobbes*: cum contrarium suadeant fides, experientia, & ratio. Admodum tamen ineptè de iis Philosophantur Peripatetici, dum ubi locationem nescio quam definitivam iis ascribunt, quæ debent esse toti in toto loco, & toti in quâlibet parte, quod apertam contradictionem in ipsis terminis involvit. Spiritus igitur propriè nullum omnino habent ubi, nec definitivum nec circumscriptivum, hoc enim solis corporibus proprium, & consequenter frustra de eorum ubicatione se torquent scriptores. Si tamen quis tam crasso labore conceptu, ut rem nisi in loco existentem concipere nequeat, nos amplitudinem quandam seu extensionem, cum viro doctissimo *D. Henrico Moro*, eximio Philosopho Cantabrigiensi, spiritibus ascribere non gravabimur.

X X X V I I.

In substantiarum spiritualium albo annumerandus est ipse gloriosus *DENS*. *O. M.* cujus essentia, quantum à nobis concipi potest, in eo consistere videtur quod sit ens summè perfectum, ita ut in conceptu suo essentiali omnimodam perfectionem includens omnimodam imperfectionem penitus excludat. Est ergo infinite sapiens, potens, & bonus, necessariò & à se existens, ab omni alio quocunque independens, qui omnibus quibuscunque entibus tam essentiam quam existentiam communicat, & à quo omnes creaturæ tam in esse quam in operari omnimodò dependent, ita ut nihil unquam ab iis vel liberè vel necessariò fieri possit, quod non ab æterno præscivit, voluit, ac præordinavit, nec foret summè perfectus, si quid in mundo fieri posset, quod ab illo non procederet. Hoc nihilò minus non obstante, salva manet hominis libertas, quam in nobismet clarè experimur, utpote qui multa ad arbitrium prosequi vel non prosequi, multis assentiri vel non assentiri, & à iis credendis quæ non satis certa & explorata sunt abstinere facile possumus. Quomodo autem hæc duo conciliari possint, vel quomodo *DENS*, actiones nostras determinet, ita tamen ut eadem simul indeterminatas & à nobis determinandas relinquat, ut imbellis creaturas decet, ignorantiam nostram foret non pudet, nec ob Divinæ potentis infinitudinem, mentisque nostræ finitulinem, nos unquam in hac vitâ illud comprehendendi compotes futuros ullatenus speramus.

X X X V I I I.

Inter substantias incorporeas & spirituales procul dubio erunt habendi sunt *Angeli*, quos tamen omnis corporis experies esse vix creabile est: posse enim

enim eos, immò sæpius de facto agere in materiam, ipsa eorum effecta manifestum reddunt; nisi autem habeant corpora quibus ad determinatam aliquam materiam partem restringantur, possunt pro libitu in instante ad quamlibet (immò fortè simul & semel ad omnem) materiam partem semer applicare, quod sine ubiquitate & omniscientiâ vix bene concipi potest. Adde, quod nisi corpori alligetur, quomodo purus spiritus de loco in locum moveri possit, explicari impossibile videatur. Quæ cum multis aliis, Angelos omnesque Spiritus quoscumque finitos, subtilissimis & tenuissimis quibusdam corporibus seu vehiculis indutos esse, plusquam probabile reddunt. Quod ulterius ex eo confirmari videtur, quod ex hac hypothese, multa de spiritibus in historiis tam sacris quam profanis relata, optimè intelligantur & explicentur, quæ tamē aliter intellectus humani caprum omnino excedere videntur.

X X X I X.

Substantia etiam purè spiritualis & immaterialis (licet in nonnullis operationibus à motibus corporeis dependeat) est *Anima* seu *Mens humana*; cuius essentia seu conceptus formalis in solâ cogitatione consistit. Cum autem diverſæ sint species cogitationum, diverſæ etiam in Mente stabiliendæ sunt facultates: cumque omnis cogitatio sit, vel actio quam Mens ex se immediatè & suâ sponte excitat, quæ dicitur *Volitio*; vel passio quâ res mente recipimus cum attentione seu concientiâ, quæ *Intellectio* seu *Perceptio* dicitur, duæ etiam in mente stabiliendæ sunt potentie (non res sed ratione nostrâ) ab invicem distinctæ, *Intellectus* nempe & *Voluntas*.

X L.

Intellectus in suis perceptionibus aliquando ab organis corporeis dependet, aliquando non: ex posteriori oritur Intellectio pura & spiritualis; ex priori Sensus, Imaginatio, & Reminiscencia. *Sensire* dicimur, quando motus, vel naturalibus desideriis explendis inservientes, vel ab objectis corporeis fibrillis nervorum impressi, & in cerebrum delati, ac sensorio communè medianibus spiritibus animalibus communicari, à mente in isto sensorio percipiuntur: unde sensus, quatenus fit sensorio communi, *Internus* dicitur; quatenus etiam externo, *Externus*, qui pro quinque diversis organis externis quintuplex statuitur, *Visus* nempe, *Auditus*, *Olfactus*, *Gustus*, & *Tactus*. *Imaginamur*, cum novæ rerum perceptiones seu ideæ, à variâ vestigiatorum cerebri mutatione, vel certâ spirituum dispositione & motu, in mente excitantur; quæ Imaginatio, si vigilantium sit, *Phantasia*; si dormientium,

dormientium, *Insomnium* dicitur. *Reminiscentur* autem, quando rerum antea perceptarum ideæ, menti in aliâ perceptione impressæ, per earum vestigia seu imagines cerebro impressas, aut per earum insuper signa externa, mediantibus spiritibus, in sensorio communi, rursus in animâ excitantur.

X L I.

Voluntas seu *Volitio* est cogitatio quâ quis res per seipsum amplectitur, rejicit, vel suspendit; quæ si de veritate vel falsitate sit, dicitur *Judicium*; quod proinde malè à Peripateticis inter Intellectus operationes annumeratur: si verò de bonitate vel malitiâ prosequendâ vel averrendâ, *Appetitus Rationalis*, seu *Voluntas appetitiva* dicitur. In utrisque hisce actionibus *Voluntas* est formaliter libera, non tamen indifferens; de ratione quippe *Libertatis* nullo modo est indifferentia propriè sic dicta: hæc enim nullam *Voluntatis* perfectionem arguit, sed ex defectu luminis in intellectu & inconstantia *Voluntatis* oritur: quippe si semper quid verum & bonum sit clarè videremus, nunquam de eo quid esset vel judicandum vel eligendum dubitarem; atque ira quamvis planè liberi, nunquam tamen indifferentes esse possemus. Corruunt igitur, simul & semel Fatum *Stoico-Hobbesianum*, & etiam omnis Indifferentia tam absoluta *Jesuitico-Arminiana*, quam restricta & limitata *Calviniana*.

X L I I.

Anima inter cogitandum aliquando non vehementer afficitur, & tunc cogitationes sunt tranquillæ: nonnunquam etiam solito vehementius commoveretur, & tunc fiunt animæ affectus seu commotiones, vulgò *Passiones* dictæ; quæ sunt *Vehementes animi sensationes*, speciatim ad ipsam animam relata, & cum extraordinario spirituum motu conjuncta.

X L I I I.

Omnium optimam & naturalissimam *Passionum* distributionem fecit nobilissimus & nunquam satis laudandus *D. Cartesius*, qui eas omnes ad sex præcipua & primitiva genera revocat, *Admirationem* nempe, *Amorem*, *Odium*, *Cupiditatem*, *Lasitiam*, & *Mærorem*. Quamprimum enim objectum aliquod novum, vel circumstantiâ aliquâ novâ modificatum; nobis occurrit, animadversivam facultatem sistit & detinet, & in extraordinariam quandam attentionem rapit, quæ attentio est ipsa hæc *Admiratio*, quæ cum contingere possit antequam cognoscamus utrum objectum futurum sit gratum an ingratum passio omnium merito prima æstimanda est. Postea verò si confide-

retur hoc objectum sub ratione grati aut ingrati (quod idem ferè sonat quod boni & mali) alterum *Amorem*, alterum *Odium* excitat. Bonum autem hoc, & malum, si considerentur ut futura, *Cupiditatem* in nobis accendunt, bonum scilicet possidendi & malum evitandi, unde primum scholæ *Desiderium*, alterum *Fugam* appellant. Denique si objectum consideretur ut præsens bonum, *Laetitiam*; si verò ut malum, *Morem* gignit. Atque ad hæc sex primitivæ & primariæ, omnes aliz passionēs secundariæ benè reduci possunt.

X L I V.

Passiones hæc, si modo rirè gubernentur, & intra rectæ rationis cancellos contineantur, eò absunt ut sint malæ & viro probo indigæ, ut è contra magna sit earum utilitas, tam respectu animæ quam corporis; si vero debitos limites excedant, aut à recto tramite vel in minimo defleant (quod facillimè fieri potest) periculose admodum evadunt, & tam animæ quam corporis felicitati plurimum obstant. Quicunque igitur feliciter & beatè vivere cupit, passionibus suis moderandis & gubernandis totus incumbere debet.

X L V.

Operi huic perficiendo maximè inservit & accommodata est, in eoque præcipue versatur & occupatur *Virtus*, unica felicitatis assequendæ via; quæ proinde optimè ab *Henrico More* definitur *intellectualis animi vis, quâ impressionibus animalibus sive passionibus corporeis ita dominatur, ut in singulis actionibus illud fasile prosequatur, quod absolute & simpliciter optimum est.*

X L V I.

Unica autem Bonitatis & consequenter Virtutis regula, est *Lex Naturæ*; quæ non in creaturarum beneplacito, sed in ipsâ rerum naturâ fundatur; in omnibus qui ppe semper eadem, & modo quam maxime naturali, ab ipsâ rerum naturâ, ex voluntate primæ earum causæ, mentibus humanis impressa, atque sic naturâ mediantè à DEO nobis concessa tanquam unica & immutabilis regula omnium actionum nostrarum ex intrinsicâ suâ naturâ antecedenter ad omnem legem positivam directiva, ac proinde optimè à viro clarissimo *Richardo Cumberland* definita *Propositio à naturâ rerum ex voluntate primæ causæ mentis satis aperte oblata seu impressa, actionem indicans bonæ Rationalium publico deservientem, quam si præstetur, præmia, sin negligatur, pæna sufficientes ex naturâ Rationalium sequuntur.* Unde patet fundamentalem Naturæ legem cui cæteræ omnes subordinantur, esse *studium, quod possumus, communis boni totius systematis agentium Rationalium*; in hæc enim

enim sufficienter reperitur quicquid ad legis vigorem requiritur, scilicet tam Legislatoris autoritas, quam pœnz præmiq; sanctio.

X L V I I.

Non minus ineprè igitur quam impiè philosophatur delirus *Malmſburiensis*, dum omnem naturæ legem, exceptâ solâ Philauriâ, omnino tollit, omnemque boni malique rationem omnino arbitratium & mutabilem statuit, eamque à Magistratûs voluntate prorsus suspendit, ita ut ne vel ipsius sacre Scripturæ Canon sine approbatione potestatis civilis vim legis obtineat. Horrenda dogmatum monstra, Atheismum non redolentia sed aperto fronte profitentia, ex republicâ literariâ tam Theologicâ quam Philosophicâ in æternum explodenda!

X L V I I I.

Parum tamen publico Rationalium bono prospicere videntur qui ex alterâ parte, vel omne *Regimen* superfluum, vel supremi magistratûs auctoritatem in ullo casu pro populi arbitrio posthabendam censent: sive enim scripturæ sive naturæ vocem audiamus, in omni societate absolute necessarium est aliquod Regimen; & in quocunque suprema potestas resideat, sive in populi suffragiis, sive in optimatum concilio, sive in Principis voluntate sit sit (quod testium Regiminis genus procul omni dubio reliquis infinitis parafangis anteferendum est) ille est ipsius *DEI* Vicarius, qui ætionum suarum nemini rationem reddere tenetur, cuique in omnibus licitis tam Ecclesiasticis quam Civilibus obtemperandum, in illicitis verò patiendum, & sub nullo demum prætextu quantumcunque specioso resistendum.

X L I X.

Nullibi vel compendiosiore vel pleniore *Virtutum* distributionem invenio, quam apud S. Apostolum *Paulum*, qui Tit. 2. 12. Universum hominis officium ad hæc tria capita reducit, nempe *Sobrietatem*, *Iustitiam*, & *Pietatem*. Sub *Pietate* comprehendit omnes Virtutes quæ officium nostrum erga *DEUM* constituunt, quod maxime in eo consistit, ut illum rectè cognoscere contendamus, & rectè cognitum toto animo amemus & honoremus, ut nos nostraque omnia illius voluntati submitramus, ut denique illius iussu & præceptis, sive externo alicui codici inscriptis, sive mentibus nostris insculptis, adeo adhæreamus, ut gravissima quæque subire malimus, quam contra ipsum peccando conscientiæ nostræ integritatem violare. Sub *Sobrietate* comprehendit omnes virtutes quæ officium nostrum

erga nos ipsos constituit, quod præcipuè in cupiditatibus & volupratibus fin-
citis moderandis & intra debitos limites continendis consistit. Denique
per *Justitiam* intelligit quodcumque proximo nostro debemus, ita ut sub se
omnia tam *Charitatis* quam *Justitiæ* strictè sumptæ opera complectatur.
Neque ulla est virtus quæ non ad unum ex hisce capitibus bene reduci possit.

L,

Constans & perpetua harum virtutum praxis, non solum ex ordinatione
Divinâ, sed etiam ex ipsâ earum naturâ, ad bonum Rationalium publicum,
sub quo uniuscujusque tanquam partis felicitas continetur, naturalens
quandam conducentiam & bonitatem habet, qualis est causæ, aut tenen-
tis se ex parte causæ, ad effectum: adeo ut quicumque verâ & vivâ virtute
præditus sit, non possit non æternâ beatitudine & felicitate trui.

*Theses hæc nostras, pro more, optimis hujus ævi ex-
perimentis & detectionibus undequaque non scatere, nemo
miretur; utpote ab initio, nihil quod non discipulis meis
publice dictaverim, publice eventilandum & ab iis pro-
pugnandum proponere decrevi.*

F I N I S.

